

FLUTURIMI PAPRITUR

BSH7-32

Kl 90

novela | **DHIMITER
KONOMI**

BSHF-32
K 90

BIBLIOTEKA E PIONIERIT

DHIMITËR
KONOMI

**FLUTURIM
I PAPRITUR**

Novela

SHTËPIA BOTUESE
«NAIM FRASHËRI»

NJË KTHIM I VËSHTIRË

1

Troku i kuajve të egër drithëroi gjethet e pluhurosura të shkurnajës. Zvarranikët u fshehën nxitimthi në barin e lartë, duke lënë pas gjurmë gjarpëruese. Kurrillat sqepëgjata brofën të trembura në fluturim për të formuar gjerdanin e zakonshëm.

Këtë zgjim të beftë shoqëroi me muskujt e tendosur Sydielli, pjesëtar i Eisit të Kallamave, që-deri atë çast qëndronte shtirë pranë dy trungjeve, duke përtytur me kënaqësi një rrënjë të shijshme. Herë-herë kujtohej të pastronte thonjtë nga balta e zezë pa ia ndarë sytë kopësë. Ishte mësuar tashmë me këto vrapime të bujshme, që vinin në lëvizje gjithë gjallesat e pyllit.

Kur kali i fundit humbi mes pluhurit, djaloshi u ngrit, peshoi biskun e hollë ku varreshin disa ngjala, dhe buzëqeshi. Dielli pasqyrohej në lëkurën e argjendtë të ngjalës më të madhe, mes një perëndimi të kuqërremtë. Pas pak ky mysafir madhështor do të fshihej pas Malit të Thinjur për t'u çlodhur në shtratin e vet të trëndafiltë. Të nesërmen do të

zgjohej po aq i bukur, me kurorën e artë në krye.

Kuajt tashmë ishin larguar, megjithatë, në veshë i kumbonte trokëllitja e thundrave, ndërsa në flegra shija e keqe e pluhurit. Shikoi rreth e rrotull zhdukjen e hijeve dhe shpejtoi hapin. Edhe gjallesat e vogla ishin qetësuar. Jeta e pyllit regëtinte me ritmin e zakonshëm, fërshëllima nanuritëse e kallamave ndanë kënetës prishej aty-këtu nga zukatja e insekteve dhe klithmat e vidrave.

Megjithëse larg vendbanimit, djali vëndosi të ecte më në thellësi. Shtrengoi fort heshtën e shkurtër me gur stralli të mprehtë dhe, i përkulur, rrëshqiti mes shkurrnajës. Në lirishtet ndanë ishujve me drurë të dendur kullotnin lopët e egra. Dy dema të fuqishëm këputnin fijet e barit me buzët e trasha e në të njëjtën kohë përgjonin shtigjet me sytë e kuq.

Për fisanakun e ri gjuetia e lopëve të egra ishte gati e pamundur, por, sipas forcës së zakonit. Sydielli ngeli i ngujuar në pritë! Heshta e tij e brishtë do të thyhej si kashtë në lëkurën e fortë të këtyre barngrënësve, që bëheshin të tmerrshëm kur plagoseshin.

Djaloshi nuk ishte shumë i giatë. Piesa më e madhe e trupit mbulohej nga një lesh i shkurtër e i shpupuritur mbi një lëkurë ngjyrë pishe. Në krahët e hollë muskujt jo shumë të zhvilluar lëvrinin si degë kulprash!

Sytë e gjelbër, pak të futur në zgavra, e ndihmonin të zgjidhte rrugën e përshtatshme më shpejt së çakalli. Djersa pikëlonte në ballin e ngushtë, rrëshqiste në nofullat e shtrënguara, deri në gjuhën e ashpër. Athë-tirën e saj e shijonte shpesh duke pulitur sytë nga kënaqësia.

Jo larg, të gjitha shtigjet të çonin në thellësi të Pyllit të Madh. Atje sundonte e panjohura, ishte ariu i përhimë, kopetë e çakajve dhe qenve të egër, ishin Njerezit e Pyllit.

Befas djali u platit përtokë. Fare pranë i kaloi duke turfulluar një derr me kokë petashuqe e dhëmbë të dalë jashtë nofullave. Kjo kafshë e shëmtuar ishte shpesh më e rrezikshme edhe së mamuthi për njeriun e vetëm. Ndryshonte puna kur gjahtarët e fisit ndodheshin së toku, atëherë vetë mamuthi gjigant dridhej nga frika, vetë kopeja e demave sykuq ikte nga sytë këmbët.

I fshehuri e shoqëroi me një britmë të mbytur largimin e derrit. Së shpejti muskujt do t'i forcoheshin, goja do të fliste fjale të matura e heshta do të qëllonte në shenjë. Vetëm atëherë do të quhej i madh për t'u pranuar në grupin e gjahtarëve të fisit. Në moshën e tij gjuanin kafshë të vogla, rosa e peshq të kënetës.

Veç nuk arriti të ngrihej për të vazhduar rrugën. Qenien ia pushtoi një frikë

e madhe. S'po shikonte as mamuth, as bizon,
Dioka tjetër më të frikshme. Sa mirë që derri
e kishte detyruar të bëhej njësh me to-
kën!... Ndjeu një djersë të ftohtë në ballë
e zemrën t'i përpëlitej në thellësi të kraha-
rorit.

Njëzet hapa më tej ecte i përkulur një
njeri. Çdo dyshim për këtë ishte i kotë. Ja
trupit muskuloz, hunda e shtypur sipër bu-
zëve të trasha e të përveshura. Ja çomangia
e rëndë në dorë dhe sëpata e gurit lidhur me
fije kulpre pas mesit.

Sydiellit i kaluan mornica në të gjithë
trupin. Njeriu shikonte me ngulm në drejtim
të vendbanimit të tyre. Ky duhej të ishte
Njeriu i Pyllit. Aq i panjohur, sa dhe ariu
i përhimë, aq armik, sa dhe ujku i dëborës.
Djali nuk kishte parë njerëz të tjerë përveç
fisit, prandaj ndihej i trembur. Çfarë kë-
konte Njeriu i Pyllit kaq afër shpellës së
tyre!?

Ngjeshi veshët pas barit e nga çasti në
çast priste sulmin e njeriut të panjohur. He-
shta dridhej lehtë në duart e shtrënguara,
kurse gjaku i vërshoi në damarë e fytyra iu
përskuq si zjarri në shpellë... A mund ta
vriste ky mëzdrak i vogël Njeriun e Pyllit?!

Një rrapëllimë krahësh oshëtiu e u
shpërnda në thellësi të tundrës, por njeriu
leshtor nuk lëvizi. Pra, ai s'kishte ardhur
për gjah! Ai shikonte në drejtim të kënetës,

rrezë kodrës ku ndodhej shpella e tyre. Pëjzat e trupit iu mpinë si kallama të tharë e afshi i zjarrtë luftarak u shkri dalëngadalë për t'ia lënë vendin një pasigurie të ftohtë akull. Gati nuk po merrte frymë ashtu i platur për tokë me veshët pipëz.

Leshataku filloi të ecte drejt tij. Edhe mund ta kishte parë. Instinktivisht dora shtrëngoi më fort armën prej guri në pritje të një përleshjeje të pabarabartë. Por... asgjë nuk ndodhi. Njeriu kaloi bri djalit pa e vënë re, pasi gjithë vëmendjen e kishte përqendruar te kallamishtja dhe kodra shkëmbore. Pastaj nuhati dy-tri herë rreth e rrotull, mbështeti çomangen në supin lakuriq dhe u largua.

Fisanaku i ri vetëm pasi u bind mirë që rreziku kaloi, kërceu si këlysh ujku, tundi dy-tri herë heshtën në drejtim të armikut e sokëlliu:

— Sydielli pa Njeriun e Pyllit!... Sydielli lajmëron shpejt fisin!

Ky kushtrim i shqetësoi mjaft demat sykuq. Lopët e tufës pushuan së kulloturi, sytë e tyre të lotuar tregonin pakëz habi: Pse turfullonin e rrëmihnin tokën meshkujt e tyre?! Mos vallë kishin frikë nga një njeri i vetëm!

Sydielli sikur e kuptoi këtë mendim. Sokëlliu për herë të dytë më fort. Oshëtima

ngrohta shpellat përdoreshin vetëm për grumbullimin e ushqimit. Fisanakët bridhnin si era, vritnin kafshë e hanin mish të papjekur, ashtu siç ishin dhe vetë për e bishave të mëdha, e kopëve të egërsuara dhe e thatësirës së gjatë.

Në shpellë shtriheshin e flinin mbi lëkurë dreri. Në boshllëqet e zgavrat e vogla vendosej mish i freskët, frutat e egra, lëkurët dhe armët e gjuetisë. Nën at e Mëdha — kështu qubeshin gratë që grumbullonin më shumë fëmijë rreth vetes — kujdeseshin për ruajtjen dhe ndarjen e gjahut, sepse atyre u dëgjohej shumë fjala në fis. Kryegjaktari mblihte çdo mbrëmje gjahtarët e së bashku me ta bënë planet e së nesërmes.

...Djaloshi Sydiell vrapoi me sa i hanin këmbët. Shputat, megjithëse të kalitura nga ecjet e shumta në tokë të fortë, iu copëtuan keqas. Afër shpellës ndeshi një grup fëmijësh rreth dy Nënave të Mëdha, por nuk qëndroi t'u merrte erë për të parë çfarë kishin ngrënë në mungesë të tij, as t'u tregonte gjahun, madje rrëshqiti dinakërisht, që Nëna e Madhe e cila pastronte nga rrodhet e papastërtitë disa vëllezër e motra, të mos e shikonte.

Ndali fare pak në hyrje sa për të marrë frymë thellë. Çudi! Pse gratë dhe fëmijët ishin jashtë shpellës? Me siguri që kryegjaktari po vizatonte kafshë për magjinë e gjuetisë. Gratë dhe fëmijët nuk kynin në ceremoni të tilla.